

Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Δήμου Αγίων Αναργύρων - Καματερού Ενημερωτικό Τεύχος

Αξιολόγηση και διαμόρφωση σεναρίων κινητικότητας
με τη συμμετοχή του δικτύου φορέων και των πολιτών

Λίγα λόγια για τα ΣΒΑΚ

Τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) αποτελούν Στρατηγικά Σχέδια που ορίζουν τους στρατηγικούς στόχους και τις απαιτούμενες δράσεις αναφορικά με την επιθυμητή εξέλιξη και οργάνωση του συστήματος μετακινήσεων των πολιτών και του δικτύου μεταφορών/διανομής εμπορευμάτων στις αστικές περιοχές. Η θεμελιώδης αρχή των ΣΒΑΚ είναι η προώθηση και ευρύτερη διάδοση των μορφών κινητικότητας, οι οποίες εκπληρώνουν τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές απαιτήσεις της βιώσιμης (ή αειφόρου) ανάπτυξης. Απώτερος στόχος των ΣΒΑΚ, όπως και η ειδοποιός διαφορά τους με τις προσεγγίσεις που ακολουθούν οι «παραδοσιακές» κυκλοφοριακές μελέτες, είναι η εστίαση τους στην εξυπηρέτηση των μετακινήσεων ατόμων, αντί της εξυπηρέτησης των (ως επί το πλείστον μηχανοκινήτων) οχημάτων, στον διαθέσιμο αστικό χώρο.

Γενικότερα, το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας αποτελεί ένα στρατηγικό σχέδιο που σχεδιάστηκε για να ικανοποιήσει τις ανάγκες για την κινητικότητα των ανθρώπων και των επιχειρήσεων στις πόλεις και τα περίχωρά τους για μια καλύτερη ποιότητα ζωής. Βασίζεται στις υφιστάμενες πρακτικές σχεδιασμού και λαμβάνει υπόψη του τις βασικές αρχές της ενοποίησης, τη συμμετοχικής διαδικασίας και της αξιολόγησης. (Guidelines. Developing and Implementing a Sustainable Urban Mobility Plan, Έργο ELTISplus, Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2014)

Η διαφοροποίηση μεταξύ του παραδοσιακού συγκοινωνιακού σχεδιασμού και των Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας παρουσιάζεται παρακάτω.

Παραδοσιακός Συγκοινωνιακός Σχεδιασμός

- Έμφαση στη μηχανοκίνητη κυκλοφορία
- Βασικός στόχος: Κυκλοφοριακή ικανότητα και ταχύτητα
- Έμφαση στα μέσα μεταφοράς
- Βραχυ-μεσο-πρόθεσμος σχεδιασμός
- Διοικητικά όρια
- Σχεδιασμός κυρίως από Συγκοινωνιολόγους Μηχανικούς
- Έμφαση στις υποδομές
- Εντολές από Αιρετούς και σχεδιασμός από Ειδικούς

Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας

- Έμφαση στον Άνθρωπο
- Βασικός στόχος: Προσβασιμότητα και ποιότητα ζωής
- Ενιαίος σχεδιασμός λαμβάνοντας υπόψη χρήσεις γης, οικονομική ανάπτυξη, κοινωνικές ανάγκες, περιβαλλοντική ποιότητα και υγεία.
- Μακροχρόνιο όραμα
- Λειτουργικά όρια
- Διεπιστημονικός σχεδιασμός
- Συνδυασμός υποδομών, αγορών, υπηρεσιών, πληροφοριών
- Εμπλεκόμενοι φορείς και πολίτες σχεδιάζουν από κοινού

Συμμετοχικός σχεδιασμός & δίκτυο εμπλεκόμενων φορέων

Στόχος Συμμετοχικού Σχεδιασμού

Θεμελιώδης προϋπόθεση για την επιτυχή εκπόνηση ενός Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας είναι η **ενεργή συμμετοχή σε αυτό, των τοπικών φορέων**, άμεσα και έμμεσα εμπλεκόμενων στο σύστημα κινητικότητας μια πόλης, που ζουν, λειτουργούν και δραστηριοποιούνται σε αυτή. Με την εισαγωγή των συμμετοχικών διαδικασιών στη μεθοδολογία εκπόνησης ΣΒΑΚ, δίνεται η ευκαιρία στους τοπικούς φορείς:

- να εκφράσουν τις απόψεις τους για την υφιστάμενη οργάνωση του συστήματος μεταφορών της πόλης,
- να αναφέρουν τα προβλήματα που εντοπίζουν χρονικά και χωρικά στο δίκτυο,
- να υποστηρίξουν πιθανώς τη συλλογή πρωτογενών στοιχείων αλλά επιπρόσθετα
- να συμβάλουν σημαντικά στην προσπάθεια προώθησης των αρχών της βιώσιμης κινητικότητας στα μέλη τους, αλλά και στο σύνολο της τοπικής κοινωνίας και κατ' επέκταση στην αλλαγή της φιλοσοφίας και της κουλτούρας των πολιτών όσον αφορά τις μετακινήσεις.

Με τον τρόπο αυτό, οι αρχές σχεδιασμού αφουγκράζονται τις ανάγκες που αναδεικνύονται από φορείς και πολίτες και κατά συνέπεια τις λαμβάνουν υπόψη στην ιεράρχηση των προτεραιοτήτων κινητικότητας καθιστώντας τους συνοδοιπόρους στην προσπάθεια προώθησης και εφαρμογής των αρχών της βιωσιμότητας στις μεταφορές. Επιδιώκεται λοιπόν, ένα αποτέλεσμα που θα έχει λάβει επικύρωση συλλογικά από την τοπική κοινωνία, εξασφαλίζοντας έτσι τον απαραίτητο βαθμό συναίνεσης και υποστήριξης στα μεταγενέστερα στάδια των διαδικασιών υλοποίησης και εφαρμογής προσφέροντας ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε οποιαδήποτε αρχή.

Η ομάδα έργου του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας του Δήμου Αγίων Αναργύρων - Καματερού, ακολουθώντας τις επιταγές των ευρωπαϊκών και εθνικών οδηγιών και αντιλαμβανόμενη τη ζωτικής σημασίας συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας για την επιτυχή ολοκλήρωση ενός ΣΒΑΚ, αποσκοπεί να ενσωματώσει τον συμμετοχικό σχεδιασμό σε όλα τα στάδια εκπόνησής του. Για το λόγο αυτό χρειάζεται την υποστήριξη των φορέων και των κοινωνικών ομάδων της πόλης μας, ώστε μέσα από την αμοιβαία επικοινωνία και συνεργασία να διαμορφώσει ένα σύστημα κινητικότητας που θα εξασφαλίζει την περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα της πόλης.

Δίκτυο εμπλεκόμενων φορέων

Το δίκτυο εμπλεκόμενων φορέων θα αποτελείται από φορείς του Δήμου και της ευρύτερης περιοχής καθώς και από ομάδες πολιτών που εμπλέκονται με άμεσο είτε και έμμεσο τρόπο στο σύστημα αστικής κινητικότητας. **Το δίκτυο φορέων αποτελεί το βασικό εκφραστή των διαδικασιών συμμετοχικού σχεδιασμού και ο ρόλος του θα είναι υποστηρικτικός στην εκπόνηση του ΣΒΑΚ τόσο μέσα από τις τοποθετήσεις τους, έντυπες ή προφορικές, όσο και προσφέροντας δεδομένα και πληροφορίες που έχουν συγκεντρώσει** και μπορούν να αξιοποιηθούν στη διαδικασία εκπόνησης του ΣΒΑΚ, καθώς μέσα από τη δραστηριότητα τους στην πόλη, έχουν πιθανόν αποκτήσει σημαντικές εμπειρίες και ξεκάθαρη εικόνα για τον τρόπο λειτουργίας ορισμένων μέσων μεταφοράς και δικτύων.

2η Θεματική Διαβούλευση

Η αναγνώριση και ανάλυση των προβλημάτων στην κυκλοφορία της πόλης, έχει οδηγήσει την ομάδα έργου του ΣΒΑΚ Δήμου Αγίων Αναργύρων - Καματερού στη διατύπωση εναλλακτικών σεναρίων με βάση τα οποία θα μπορούσε να σχεδιαστεί η πόλη σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Η Β' Διαβούλευση με τους φορείς και τους πολίτες πραγματοποιείται με στόχο την ενεργή συμμετοχή τους στην επιλογή του ιδανικότερου σεναρίου για τις ανάγκες των πόλεων των Αγίων Αναργύρων και του Καματερού, το οποίο θα αποτελέσει τον οδηγό για τη διαμόρφωση του μελλοντικού συστήματος κινητικότητας της πόλης.

Πιο συγκεκριμένα, επιλέγετε τον ακόλουθο σύνδεσμο:

<https://forms.gle/145ZkeGKyhenNDdn6>

ο οποίος περιλαμβάνει:

- 1) Παρουσίαση εναλλακτικών Σεναρίων κινητικότητας** – σας παρουσιάζονται 3 εναλλακτικά Σενάρια διαχείρισης της κινητικότητας. Για κάθε Σενάριο καλείστε να σημειώσετε κατά πόσο μπορεί να εφαρμοστεί στον Δήμο και τι αποτελέσματα θεωρείτε ότι θα φέρει, ενώ στη συνέχεια επιλέγετε το καλύτερο σενάριο κατά την άποψή σας.
- 2) Ιεράρχηση αναγκών και προτεραιοτήτων** – αρχικά σας ζητείται να ιεραρχήσετε 7 χαρακτηριστικά-κριτήρια βάσει του τι πιστεύετε ότι έχει σημασία να βελτιωθεί και μετά καλείστε να ιεραρχήσετε 7 πολιτικές-προτεραιότητες βάσει του πως πιστεύετε ότι μπορούν να ικανοποιηθούν τα χαρακτηριστικά.
- 3) Σχολιασμός πρωταρχικού οράματος** - σας παρουσιάζεται το πρωταρχικό όραμα για την κινητικότητα στον Δήμο. Καλείστε να το σχολιάσετε και πείτε την άποψή σας.

Εναλλακτικά, για τη συμμετοχή σας στην έρευνα-διαβούλευση μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το παρακάτω QR «σκανάροντάς» το με το κινητό σας:

Στις επόμενες σελίδες περιγράφονται συνοπτικά τα τρία προτεινόμενα Σενάρια αστικής κινητικότητας για τον Δήμο Αγίων Αναργύρων - Καματερού. Επισημαίνεται ότι τα Σενάρια δεν είναι δεσμευτικά ούτε αποκλειόμενα μεταξύ τους.

Σενάριο Α

Πρώθηση ήπιων μέσων μεταφοράς - Περπάτημα και ποδήλατο - Έλεγχος της στάθμευσης και περιορισμός της κυκλοφορίας των οχημάτων

Η συγκέντρωση των εμπορικών και διοικητικών χρήσεων γης σε συγκεκριμένες περιοχές και οδούς, υποστηρίζουν την ανάγκη διαμόρφωσης κατάλληλων υποδομών οι οποίες θα εστιάσουν κυρίως στην προώθηση ήπιων μορφών μετακίνησης. Παράλληλα οι συγκεκριμένες υποδομές θα πρέπει να επεκταθούν και στο σύνολο των γειτονιών του Δήμου με αμιγώς οικιστικά χαρακτηριστικά. Η πεζή μετακίνηση αναδεικνύεται στον κύριο τρόπο μετακίνησης των κατοίκων.

Η ήπια κινητικότητα για τις μικρές αποστάσεις της πόλης θα υποστηριχθεί με συγκριτικά φθηνά αλλά αποτελεσματικά μέτρα, με στόχο να μειωθούν οι χρήστες του αυτοκινήτου και να μετατοπιστούν σε πιο ήπια μέσα μετακίνησης. Προσαρμοζόμενο καλύτερα στο τρέχον οικονομικό περιβάλλον, το εξεταζόμενο Σενάριο θα επιχειρήσει να εντάξει μέτρα χαμηλού κόστους που θα συνδυάζονται με άλλες μορφές αστικής ανάπλασης ή υποδομών για μέγιστη αποδοτικότητα.

Στόχος είναι να επιτευχθούν οι «έξυπνοι στόχοι» που σχετίζονται με τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και της ρύπανσης που αφορά τις μετακινήσεις, τη βελτίωση της δημόσιας υγείας, τη βελτίωση προσβασιμότητας για τους ευάλωτους χρήστες και άρση κοινωνικών αποκλεισμών στη μετακίνηση και την προώθηση της χρήσης βιώσιμων μέσων και τρόπων μετακίνησης έναντι του ιδιωτικού αυτοκινήτου.

Με τον τρόπο αυτό θα δοθεί κίνητρο στους κατοίκους να στραφούν στις ήπιες μορφές μετακίνησης και να μειωθεί η αλόγιστη χρήση του Ι.Χ..

Η αναβάθμιση των συνθηκών ήπιας μετακίνησης μπορεί ενδεικτικά να επιτευχθεί με τα ακόλουθα μέτρα:

- Διαπλάτυνση πεζοδρομίων με κατάργηση θέσεων στάθμευσης.
- Ανάπτυξη υποδομών για ενίσχυση της προσβασιμότητας πεζού.
- Πεζοδρομήσεις οδών (κυρίως στην κεντρική περιοχή ή σε ευαίσθητες περιοχές).
- Επέκταση του δικτύου ποδηλατοδρόμων εντός των ορίων του Δήμου (μικτών και διαχωρισμένων υποδομών).
- Εγκατάσταση χώρων στάθμευσης ποδηλάτων.
- Δημιουργία δικτύου πράσινων διαδρομών διασύνδεσης σημαντικών πόλων έλξης, κοινόχρηστων χώρων και κέντρου πόλης.
- Εγκατάσταση συστήματος κοινόχρηστων ποδηλάτων.
- Δημιουργία περιοχών ήπιας κυκλοφορίας.
- Ανάπλαση κεντρικών οδικών αξόνων.
- Χωροθέτηση σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων στο οδικό δίκτυο.

ΣΕΝΑΡΙΟ Α	Εκτίμηση Αντιτύπου				
	1	2	3	4	5
Εφικτότητα					
Ποιότητα Ζωής					
Κοινωνική Συνοχή					
Κόστος					

Σενάριο Β

Προώθηση δημόσιας συγκοινωνίας και κοινόχρηστων μέσων κινητικότητας

Όπως και το ποδήλατο, έτσι και η δημόσια συγκοινωνία αποτελεί βασικό πυλώνα σχεδιασμού των ΣΒΑΚ. Ειδικά σε μια περιοχή με τα χαρακτηριστικά του Δήμου Αγίων Αναργύρων - Καματερού, είναι απαραίτητη μία σύγχρονη και συνεπής δημόσια συγκοινωνία, καθώς η θέση του δήμου στην Αττική σε συνδυασμό με την υποβαθμισμένη δημόσια συγκοινωνία καθιστά αναγκαία τη χρήση του ΙΧ με αποτέλεσμα να δημιουργείται πλήθος εισερχόμενων και εξερχόμενων μετακινήσεων με ΙΧ οχήματα.

Το συγκεκριμένο σύστημα δημόσιων συγκοινωνιών βασίζεται στην προώθηση συνδυασμένων μετακινήσεων με οχήματα τα οποία θα είναι χαμηλών εκπομπών άνθρακα προσβάσιμα για όλους. Στόχος είναι η δημιουργία ενός ανταγωνιστικού συστήματος Δημόσιων Συγκοινωνιών και η ενίσχυση της πολυτροπικότητας στον Δήμο. Επίσης το Σενάριο βασίζεται στην καλή λειτουργία του υφιστάμενου συστήματος στάθμευσης εκτός οδού και στην ανάγκη επέκτασης του σε χώρους περιμετρικά των κεντρικών περιοχών.

Στόχος του Σεναρίου Β είναι να επιτευχθούν οι «έξυπνοι στόχοι» που σχετίζονται με τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και της ρύπανσης που αφορά τις μετακινήσεις, τη βελτίωση δημόσιας υγείας, την προώθηση της χρήσης βιώσιμων μέσων και τρόπων μετακίνησης έναντι του ιδιωτικού αυτοκινήτου, την ενσωμάτωση νέων και έξυπνων τεχνολογιών στο μεταφορικό σύστημα και την εξασφάλιση της λειτουργικότητας του συστήματος μεταφορών.

Η προώθηση της δημόσιας συγκοινωνίας και των κοινόχρηστων μέσων κινητικότητας μπορεί ενδεικτικά να επιτευχθεί με τα ακόλουθα μέτρα:

- Πύκνωση και βελτίωση της συχνότητας των δρομολογίων της δημόσιας συγκοινωνίας.
- Αντικατάσταση στόλου αστικής συγκοινωνίας με ηλεκτρικά οχήματα (κανονικά ή mini-buses).
- Ενσωμάτωση έξυπνης τεχνολογίας στον στόλο της δημόσιας συγκοινωνίας.
- Δημιουργία χώρων στάθμευσης (park n' ride) για μετεπιβίβαση στη δημόσια συγκοινωνία.
- Δημιουργία προγράμματος κοινόχρηστων οχημάτων (car-sharing).
- Δημιουργία ευέλικτης δημόσιας συγκοινωνίας ανταποκρινόμενης στη ζήτηση (on demand).
- Χωροθέτηση σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων στο οδικό δίκτυο.

ΣΕΝΑΡΙΟ Β	Εκτίμηση Αντιτύπου				
	1	2	3	4	5
Εφικτότητα					
Ποιότητα Ζωής					
Κοινωνική Συνοχή					
Κόστος					

Σενάριο Γ

Ριζοσπαστικό Σενάριο (Do Everything)

Το ριζοσπαστικό σενάριο συνδυάζει την ενίσχυση του ποδηλάτου, του περπατήματος, της δημόσιας συγκοινωνίας, των φιλικών προς το περιβάλλον καυσίμων και την οδική ασφάλεια, μέσα από μέτρα περιορισμού του όγκου και της ταχύτητας των ιδιωτικών οχημάτων.

Ισχύουν όλα όσα προτείνονται στα προηγούμενα δύο Σενάρια (A&B), καθώς επίσης επιβάλλεται η αλλαγή νοοτροπίας σχετικά με τις αστικές μετακινήσεις, ήτοι οι καθημερινές μετακινήσεις πραγματοποιούνται με περπάτημα, ποδήλατο και δημόσια συγκοινωνία (ή και άλλα εναλλακτικά μέσα μετακίνησης, πχ. πατίνια). Προϋπόθεση αποτελεί η κατασκευή - λειτουργία των σχετικών υποδομών.

Στόχος του Σεναρίου Γ είναι να επιτευχθούν όλοι οι «έξυπνοι» στόχοι που προτείνονται με τον καθορισμό των βασικών προτεραιοτήτων για τον Δήμο και μάλιστα σε μέγιστο βαθμό.

Για να επιτευχθεί το Σενάριο Γ, πέρα από τα μέτρα που προτείνονται στα δύο προηγούμενα Σενάρια, προτείνονται και τα ακόλουθα μέτρα:

- Περιορισμό παράνομης στάθμευσης με διαπλάτυση πεζοδρομίων.
- Σχεδιασμό μέτρων (π.χ. φύτευση ή/ και κιγκλιδώματα στο άκρο των πεζοδρομίων, κλπ.) αποτροπής/ κατάργησης της παράνομης στάθμευσης -ιδιαίτερα αυτής επί των πεζοδρομίων.
- Αναδιοργάνωση ιεράρχησης του οδικού δικτύου.
- Δημιουργία κυκλοφοριακών δακτυλίων για αποτροπή της διαμπερούς κυκλοφορίας.
- Μείωση ορίων ταχύτητας.
- Μονοδρόμηση οδικών τμημάτων για τη βελτίωση του υφιστάμενου επιπέδου κυκλοφορίας.
- Δημιουργία συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης.
- Κατασκευή περιφερειακών χώρων στάθμευσης για περιορισμό της στάθμευσης επί της οδού.
- Θέσπιση ωραρίων φορτοεκφορτώσεων.
- Ανάπτυξη έξυπνου συστήματος διαχείρισης τροφοδοσίας.
- Ενιαία τιμολόγηση χώρων στάθμευσης (park n' ride), δημόσιας συγκοινωνίας και συστήματος κοινόχρηστων ποδηλάτων.
- Διοργάνωση εργαστηρίων (workshops) συμμετοχικού σχεδιασμού.
- Διοργάνωση εκδηλώσεων σε σχολεία για την ευαισθητοποίηση των μαθητών.
- Ανακοινώσεις στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου και στην ιστοσελίδα του ΣΒΑΚ και δημιουργία ενημερωτικών εκδηλώσεων.

ΣΕΝΑΡΙΟ Γ	Εκτίμηση Αντιτύπου				
	1	2	3	4	5
Εφικτότητα					
Ποιότητα Ζωής					
Κοινωνική Συνοχή					
Κόστος					